

Valtuutettu Tuomas Paananen ja kahdeksan muun valtuutetun aloite: Selvitetään matkailijaveron käyttöönotto

Kaupunginvaltuusto 07.04.2026

Valtuutettu Tuomas Paananen esitti seuraavan aloitteen:

Selvitetään matkailijaveron käyttöönotto

Valtiovarainministeriö valmistelee hallituksen esitystä laista alueellisen matkailijaveron käyttöönotosta. Esitys on tarkoitus antaa budjettilakien yhteydessä ja käsitellä eduskunnassa kiireisenä ennen istuntotaukoa. Näin veron kerääminen olisi mahdollista piankin, miksi kaupungin tulisi valmistautua asiaan.

Matkailijavero tai toselta nimeltä turistivero toisi Kemille hyötyä ja tukisi kaupungin strategisia tavoitteita. Kohtuullinen ja maltillinen vero toisi tuloja kaupungin talouteen ei merkityksettömän summan. Rovaniemi esimerkiksi esitti lausunnossaan, että veron suuruus voisi olla 2-10 euroa. Kemissä olisi tilastokeskuksen mukaan vuonna 2025 100 000 majoittumis yötä. Kahden euron vero toisi tällä määrällä 200 000 euroa tuloa ja 10 euron vero 2 miljoonaa verotuloa. Verotulot voitaisiin käyttää niin matkailuelinkeinon edistämiseen kuin matkailun ekologisen ja sosiaaliseen kestävyys lisäämiseen.

Turistiveron käyttöönotto myös tukee kaupungin strategiaa. Hyvinvointi ja sen edistäminen on kirjattu niin visioon kuin missiossioon. Kaupunkilaisten hyvinvointia veron käyttöönotto tukisi luomalla verotuloja, joita käyttää hyvinvoinnin edistämiseen tiukassa talustilantessa. Veron käyttöönotto olisi myös rohkea päätös olla Suomen eturintamassa edistämässä kestävä matkailua verotuksen keinoin ollen kaupungin arvojen mukaista. Strategisista päämääristä peilattuna vero käyttöön olisi niin viisasta taloudenpitoa, välittävää hyvinvoinnin edistämistä ja vihreää ekologista kestävyttä lisäämällä.

Tulee myös ottaa huomioon, että turistivero on käytössä laajasti ympäri maailmaa, erityisesti Euroopassa. Ensimmäisenä veron ottivat käyttöön suurkaupungin, kuten Rooma tai Barcelona, mutta veron käyttö on levinnyt myös Kemiin vertailtaviin kaupungeihin. Esimerkiksi Ranskassa on käytössä maanlaajuinen vero, jonka eri kannat perustuvat majoituksen laatuun. On myös vaihtelua sen perusteella onko vero suhteellinen (prosenttiosuus majoituksen hinnasta) vai absoluuttinen (tietty rahamäärä). Kokemukset verosta ovat kuitenkin olleet hyvin positiiviset. Ei myöskään ole todisteita, että sen käyttöönotto olisi heikentynyt majoituspalveluiden kysyntää tai matkailuelinkeinon kannattavuutta merkittävällä tavalla.

On esitetty huolia mahdollisen veron vaikutuksesta kemiläisten matkailupalveluiden kysyntään ja laajemmin matkailuelinkeinon kannattavuuteen. Jos veron käyttöönotto heikentäisi merkittävästi kysyntää ja kannattavuutta tai vähentäisi mahdollista alan kasvua, olisi tällä negatiivisia vaikutuksia niin kaupungin talouteen kuin kaupunkilaisiin. Siksi onkin tärkeä tehdä vaikutusarvio asiasta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon veron taso suhteessa majoituksen kokonaishintaan, sekä loman kokonaishintaan, jotta eri veron tasojen vaikutus voidaan paremmin arvioida osana laajempaa kokonaisuutta, joka määrittää kysynnän. Samoin tulee huomioida matkailupalveluiden hinnan joustavuus ja joustamattomuus suhteessa pieneen hinnankorotukseen, joka verosta

koituu. Lisäksi kansainvälisiä vertailukelpoisten esimerkkien käyttö arvioinnissa olisi hyödyllistä.

Turistiverolla olisi monia positiivisia vaikutuksia niin kaupunkiin kuin kemiläisiin ja se tukee strategian toteuttamista ja sen päämääriä, miksi esitämme, että tulee selvittää turistiveron käyttöönoton vaikutukset niin, että kaupunginlla on valmius ottaa vero käyttöön silloin kuin se on mahdollista.

Päätös

Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus 13.04.2026 § 119
225/02.00/2026

Valmistelu

Valmistelu: hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilen

Kaupunginhallitus toteaa, että valtuustoaloitteessa esitetty matkailijaveron käyttöönoton selvittäminen on ajankohtainen ja perusteltu avaus kuntatalouden vahvistamisen ja kehittämisen näkökulmasta. Aloitteessa tuodaan esiin sekä veron potentiaali uusien tulojen lähteenä että sen mahdolliset vaikutukset matkailuelinkeinoon.

Kuntatalouden kestävyysnäkökulmasta keskeistä on veropohjan laajentaminen ja sen kautta kuntalaisten palvelujen turvaaminen. Nykyisessä rahoitusympäristössä kuntien tulopohja on paineessa, ja matkailijavero voi osaltaan toimia keinona vahvistaa kaupungin omia tulolähteitä ilman, että verorasitus kohdistuu suoraan kuntalaisiin. Tämä on erityisen merkityksellistä ja tarjoaa mahdollisuuden veropohjan laajentamiseen Kemin kaltaisessa kaupungissa, jossa matkailun rooli elinkeinorakenteessa on kasvussa.

Samalla on kuitenkin välttämätöntä arvioida huolellisesti mahdollisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset erityisesti Kemin matkailijamääriin ja matkailuelinkeinon kilpailukykyyn sekä kehitysnäkymiin. Aloitteessa esitetty arvio veron tuotosta perustuu oletuksiin, joissa matkailijamäärät säilyisivät ennallaan. Käytännössä veron käyttöönotto voi kuitenkin vaikuttaa negatiivisesti kysyntään, erityisesti hintaherkkien asiakasryhmien osalta. Kemin majoittajat eivät suinkaan kaikki ole turismia vaan myös työtehtävien hoidosta johtuvia majoittajia. Turistiverolla voi näin ollen olla vaikutuksia Kemin matkailun kilpailukykyyn ja se voi toimia majoituspaikka kysynnän ohjauvälineenä ei toivotulla tavalla. Lisäksi on syytä huomioida, että mahdollinen matkailijavero kohdentuu majoitusyrityksiin, ei muunlaiseen majoitustoimintaan.

On syytä huomata, että kunnilla ei ole yleistä verotusoikeutta ilman siihen oikeuttavaa lakia ja kunnat eivät käytännössä hallinnoi eivätkä toteuta verotusta tälläkään hetkellä. Veron keräämisestä syntyy hallinnollisia ja järjestelmäkuluja, jotka kohdentunevat suoraan tai epäsuorasti taholle, joka vastaa veron keräämisestä. Näiden kulujen kattamisesta ei ole päätöstä eikä maksajaa ja näin ollen veron nettotuottoa ei tiedetä. Hallinnon kustannusten osalta riski on, että tuotto voi jäädä vähäiseksi ja siksi

mahdollisuuteen on tässä vaiheessa syytä suhtautua potentiaalista huolimatta varauksella.

Matkailijaveron valmistelussa tulisi varmistaa kuntien välinen tasapuolinen kohtelu. Veromallin tulisi olla sellainen, ettei se heikennä yksittäisten kaupunkien, kuten Kemien, suhteellista asemaa seudullisessa ja lappilaisessa matkailumarkkinassa. Tämä edellyttää valtakunnallisesti yhtenäisiä periaatteita tai muutoin riittävää koordinaatiota, jotta verosta ei muodostu kilpailua vääristävää tekijää eri alueiden välillä. Matkailijaveron mahdollinen kokeilu tulisivat toteuttaa ennemmin maakunnallisena kuin kunnittaisena kokeiluna.

Valmistelussa olisi huomioitava kansainväliset kokemukset sekä aloitteessa esiin nostetut näkökulmat veron mitoitukselta, kohdentumiselta ja käytöstä. Matkailijaveron kohdentuminen ja lain suomat reunaehdot sen kohdentamiseen on syytä selvittää huolellisesti osana lainvalmistelua.

Alueellisen matkailijaveron lausuntopyynnön määräaika on päättynyt 25.1.2026. Vaikkakaan hankkeeseen ei enää voi jättää lausuntoa, matkailijaveron käyttöönoton mahdollisuudet on perusteltua selvittää. Selvityksessä tulee erityisesti:

- arvioida veron vaikutukset Kemien matkailijamääriin, elinkeinon kilpailukykyyn ja paikallisiin yrityksiin
- tarkastella veron tuottopotentiaalia osana veropohjan laajentamista
- pyrkiä varmistamaan kuntien tasapuolinen kohtelu ja kilpailuneutraaliteetti
- selvittää käyttöönoton mahdollisuudet ja hyväksyttävyyden Kemissä
- hyödyntää kansainvälisiä vertailuja ja kokemuksia

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi ja edellyttää, että elinvoimatoimialan laatimat selvitykset ja vaikutusarviot huomioidaan osana valmistelua ja veron mahdollinen käyttöönotto arvioidaan siinä vaiheessa kun lainsäädäntö valmistuu ko. veron osalta ja lainsäädännön viitekehys yksittäisten kuntien kannalta varmistuu.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää, että valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi ja edellyttää, että elinvoimatoimialan laatimat selvitykset ja vaikutusarviot huomioidaan osana valmistelua ja veron mahdollinen käyttöönotto arvioidaan siinä vaiheessa kun lainsäädäntö valmistuu ko. veron osalta ja lainsäädännön viitekehys yksittäisten kuntien kannalta varmistuu.